

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Náměstí J. Palacha 2, 116 38 Praha 1, Tel./Fax 02-21619277

Zuzana Vráblová

English verbal (pseudo-)compounds from a diachronic viewpoint

(Anglická slovesná kompozita v diachronní perspektivě)

Diplomová práce. 108 str. + 95 str. příloh

UK FF, Praha, Ústav anglistiky a amerikanistiky/Ústav anglického jazyka a didaktiky, září 2008

Posudek vedoucího práce

Diplomová práce Zuzany Vráblové podává vývojový obraz tzv. pseudokompozit či nepravých slovesných kompozit od staré do střední angličtiny. Jde o práci v řadě ohledů průkopnickou, protože toto téma – stejně jako staroanglická a středoanglická slovo tvorba v úhrnu – se dosud nedomočkalo uceleného monografického zpracování. V zásadě jediným zpracováním tohoto tématu v odborné literatuře je tak rozbor Marchandův (1969), který je ovšem založen především na excerpce z *Shorter Oxford English Dictionary* a *Dictionary of Americanisms* a vychází převážně z materiálu po roce 1550. Přínos přítomné studie je tedy především možno spatřovat v doplnění historického obrazu pseudokompozit v celé jeho vývojové šíři. Diplomandka vycházela podobně jako Marchand ze slovníkových zdrojů (Bosworth-Toller's *An Anglo-Saxon Dictionary*, Clark-Hall, *Dictionary of Old English*, *Middle English Compendium*), avšak na rozdíl od něj svá zjištění prověřovala v elektronických korpusech staré a střední angličtiny. Při své analýze se musela mj. vyrovnávat s nevyrovnaností slovníkových bází (např. četná *ghost words* v Bosworthově a Tollerově slovníku), resp. jejich neúplností (jedinečně zpracovávány, avšak dosud fragmentární *Dictionary of Old English*). V rámci obou období je její rozbor – podobně jako Marchandova analýza materiálu raně moderního a moderního – analýzou synchronně-diachronní. Výsledná klasifikace reflektuje slovo tvorná kritéria (tzv. formative conversion /Quirk-Wrenn, *An Old English Grammar*, str. 104 n.), back-formation, pseudo-composition) a frekvenci ve vazbě na typy textů, v nichž se jednotlivá slovesa vyskytují.

Věcné poznámky k textu práce:

1. Práce ke své škodě v úvodu nezmiňuje dostatečně zřetelně důvody svého vzniku a neobsahuje jasně stanovený cíl.
2. Těžiště práce objektivně spočívá v „základním výzkumu“, analýze poměrně rozsáhlého a na diplomandku značné nároky kladoucího historického jazykového materiálu. Vytvoření základního souboru, přesně klasifikovaného a v zásadě výstižně popsáno, je také hlavní hodnotou studie. Přesto je škoda, že diplomandce nezbylo poněkud více času a sil na zasazení tohoto souboru a komentáře do typologických vývojových souvislostí a podrobnější analýzu hlavních vývojových tendencí, které svým výzkumem prokázala, resp. ověřila.

Technické poznámky k textu práce:

1. Práce obsahuje přespříliš stručné resumé, jež navíc některými vágními formulacemi (klasifikace „podle různých kritérií“, str. 106) a tiskovými chybami prozrazuje autorčinu časovou tiseň.

Věcné dotazy k obhajobě:

1. Může diplomandka zacelit mezeru konstatovanou ve věcné poznámce č. 1 výše a cíl své práce vytýčit zpětně?
2. Ke skupině III v autorčině klasifikaci (slovesa spojená s afixací): v souvislosti s ní a typy sloves v ní výrazně zastoupenými je zajímavá Marchandova poznámka o kompozitech na *volle-* a *eben-* ve staré horní němčině (s. 59), kde konstatuje, že kompozita na *eben-* jsou vlastně možnými kalky na

bázi latinských sloves na *co-*. Všimla si diplomandka podobné souvislosti („složeniny“ s prvním členem *efne-*) ve svém staroanglickém materiálu?

3. Jakým příčinám lze přičíst na vrub výrazný zánik staroanglických pseudokompozit na prahu střední doby? Jak lze rozumět celkovému poklesu jejich produktivity v době střední před jejím opětovným vzestupem v době rané nové?

4. Jak se ve světle diplomandčiny analýzy souhrnně jeví otázka pravých kompozit v historii angličtiny? Je možno jejich existenci potvrdit? A pokud ano, jak je lze blíže vymezit?

5. Proč jsou obecně pseudokompozita řídká v anglické středověké poezii?

6. Může diplomandka rozvést rozdíl mezi *Zusammenbildungen* a *Zusammenrückungen*, konstatovaný na str. 105?

Závěr:

Práce je plodem diplomandčina několikaletého soustředěného zájmu o historickou angličtinu. Byla vypracována s velkou pílí, zaujetím i vehemencí. Představuje originální přínos k poznání vývoje anglických slovesných kompozit na přechodu mezi starou a střední angličtinou, a to nejen ve smyslu základního výzkumu, tj. vytvoření základního datového souboru použitelného pro další zkoumání (zejména z hlediska syntaktického a ve střední angličtině také stylistického), ale i pro některá dílčí odborná zjištění.

Studie Zuzany Vráblové splňuje – s odhlédnutím od drobných výtek uvedených výše – veškeré požadavky na diplomové studie kladené. Diplomandka prokázala schopnost pracovat s primární a sekundární literaturou, samostatně se orientovat v komplexním historickém jazykovém materiálu, třídit a analyzovat jej. Její diplomová práce je zpracována přehledně, pečlivě a přesně. Proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou výbornou až velmi dobrou.

V Praze dne 9.9. 2008

Doc. PhDr. Jan Čermák, CSc.